

תורת חיים של

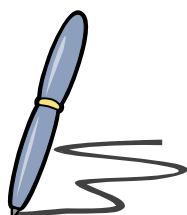
נושא החודש: תרגום התורה

"צללי החושך של העתקת התורה ליוזנית ייפכו לאור,
כשיתגלה המקור העברי - בטהרו"
(הראי"ה, מגד ירחים, טבת תרע"ב, תרע"ד).

לחיים יקרים,

חודש טבת הוא החודש העשירי מיציאת מצרים והחודש הרביעי מראש השנה. חודש טבת מוזכר בתנ"ך פעם אחת בלבד במגילת אסתר: "וַתִּלְקַח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אֶחָשְׁוֶרֶשׁ אֶל בֵּית מְלָכוֹתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׁירִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֶת בְּשָׁנָה שֶׁבַע לְמַלְכוֹתוֹ" (אסתר ב', ט"ז).

מקור השם מבבל ובאשורית הוא נקרא "טבתו" מלשון טביעה ושקיעה בבוא בשל הגשמים שגורמים לדרכים להפוך לבוציות. הסבר נוסף, "טבת" מלשון הטבה. החודש מתחיל בחנוכה ומקבל את הארת הנרות על כל ימי החודש, אך חודש טבת נזכר גם כחודש של צער ופורענות. אנו צמים ב-י' בטבת בו החל המצור על ירושלים על ידי נבוכדנצר מלך בבל, מצור שהוביל לחורבן בית ראשון. החודש נעסוק באירוע נוסף שחל בחודש הזה והוא תרגום השבעים.

משימה

בשפה העברית ישנן מילים נרדפות רבות.
התאימו בין המילים הנרדפות הבאות:

צום	י'רא
זקנים	י'י
ישן	ר'נה
שמחה	תענית
מתנה	עתיק
פחד	קשישים

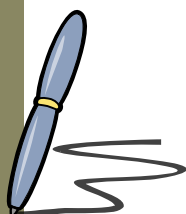
המקורות על תרגום התורה ליוונית נמצאים במגילת תענית,
במסכת מגילה ובאיגרת הכתובה ביונית. נקרא אותם וננסה להבין
מהו תרגום השבעים.

מה זו מגילת תענית?

מגילה עתיקה מימי בית שני שמופיעים בה תאריכים שנקבעו בהם
ימי צום ואף מוזכרות הסיבות לאותם צומות.
"בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והחשך בא
לעולם שלשה ימים".

רגע חושבים...

מזהים את התאריך שמונה בטבת? התאימו בין שלושת ימי החושך בתאריך
העברי, בין המספר לאות: ח' בטבת, ט' בטבת, י' בטבת

8

9

10

המלך תלמי היה מלך מצרים והוא שלט בה מטעם האימפריה
היוונית. לאיזו שפה תרגמו את התנ"ך מצרית/ארמית/יוונית?

רגע חושבים...

אם חכמים כותבים לנו שירד חושך לעולם כשהתרגום התפרסם, המשמעות היא שחכמים מתייחסים לאירוע הזה כאירוע משמח/ עצוב ולכן קבעו ביום זה צום / חג.

לא מצאנו עדין תשובה ל"שאלה למה תרגמו את התנ"ך? ומי תרגם? נעבור לקטע הבא ונגלה: נקרא עיבוד ממסכת מגילה בתלמוד הבבלי:

מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניס אותם לשבעים ושנים בתים. אף אחד לא גילה להם לשם מה הגיעו לאלכסנדריה שבמצרים. עד שכל אחד מהם נכנס למלך וסיפרו לו על המשימה לתרגם את התורה ליוונית.

נעשה נס וכולם כתבו את התרגום בדיוק אותו הדבר למרות שישבו בנפרד. הביטוי לנס היה כאשר הגיעו למילה "ארנבת", הם עמדו בפני בעיה, שכן "ארנבת" היה שמה של אשת המלך וחשש היה שאם יכתבו את שמה המלך יפגע ויכעס. באופן פלאי כולם תרגמו את המילה ארנבת ל"צעירת הרגלים" (תלמוד בבלי מסכת מגילה ט' עמוד א - ב).

כמה אנשים כינס תלמי? _____ למה דווקא זקנים? _____
כאשר מתרגמים את התורה, המתרגם בוחר במילים שהם ההבנה והפרשנות שלו לכתוב. קראו את המשפטים המסומנים בקו וכתבו איזו רגישות הפגינו המתרגמים כאשר הגיעו למילה "ארנבת" כדי לא להכעיס את המלך? _____

עדין לא קיבלנו תשובה מי היו 72 הזקנים ולמה עשו זאת??

אחד הספרים החיצוניים שלא נכנסו לתנ"ך נקרא "איגרת אריסטאס".
קראו את תקציר האיגרת ונסו לענות על השאלות שעדין לא פתרנו.

המלך תלמי שישב בעיר אלכסנדריה במצרים ביקש מהכהן הגדול אלעזר לשלוח אליו אנשים חכמים שיודעים גם יוונית כדי שיתרגמו את התורה ליוונית וככה הוא יוכל לשים את התרגום בספריה המלכותית שלו. כדי להראות שהוא לא נגדם הוא שחרר אלפי אסירי מלחמה יהודים שהיו בכלא. ואכן, הגיעו למצרים 72 זקנים נציגי כל השבטים. הם התקבלו באירוע מכובד שהיה כמה ימים. החכמים ישבו בנפרד ב-72 בתים ותרגמו את התורה במשך 72 ימים. המלך היה מרוצה מאוד וכאשר הם חזרו לירושלים נתן להם ולכהן אלעזר מתנות וכסף.

לפי האיגרת מי היו הזקנים?
המלך תלמי רצה להוכיח שהוא לא נגד היהודים כיצד עשה זאת?

כתבו בריבועים למה מתייחס המספר 72 בקטעים שקראתם?

מה למדנו משלשת הקטעים? גזרו את החלקים והתאימו בין ההגדרות למילה ביטור דומינו ארוכה

 יונית	הארץ שבה נכתב התרגום		אלעזר הכוהן הגדול
	השפה שבה תורגמה התורה	 מגילת אסתר	הסיפור התרחש בימי בית המקדש השני
	ימי החושך	שמו של המלך	בספר זה מופיע חודש שבט
	שם נשמר התרגום		 ינאי
	כמה זקנים היו?	 מצרים	שמה של אשת ינאי